

DE MELKVEEHOUDERIJ VAN DE TOEKOMST

ZET ZICH IN VOOR EEN GEZONDE LEEFOMGEVING EN EEN KLIMAATNEUTRAAL NEDERLAND EN VERDIENT HIERVOOR EEN EERLIJKE BOTERHAM

De melkveehouderij heeft een rijke historie in ons land en staat klaar voor de toekomst. Er zijn circa 15.000 melkveebedrijven met gemiddeld 107 koeien.

De Nederlandse melkveehouderij bestaat hoofdzakelijk uit familiebedrijven. De kwaliteit van de melkveehouderij is op alle fronten in Nederland hoog, mede dankzij de veelzijdigheid en het innovatieve karakter. Ons land is daarbij toonaangevend in Europa en in de wereld met een hoge kwaliteitsstandaard van zuivelproducten. Innovatie, productontwikkeling en voldoende omvang zijn van belang om deze positie te behouden.

De bodem en het klimaat in Nederland zijn zeer geschikt voor gras en koeien. Gelet op de schaarste in de wereld aan voedsel en vruchtbare grond, is het niet meer dan logisch dat we in Nederland met veel grasland op een duurzame manier melk en zuivel produceren.

Maar de druk op de ruimte neemt toe. Er zijn zorgen over de leefomgeving; water- en luchtkwaliteit, biodiversiteit, het klimaat en er ontstaat een andere kijk op de omgang met dieren. Op het erf komt alles samen. Dit leidt tot een voortdurende stapeling van beleid, waardoor de puzzel op elk melkveebedrijf steeds complexer wordt.

Het aantal melkkoeien in Nederland zal naar verwachting, door de opkoopregelingen en de huidige afroaming van fosfaatrechten, tot 2035 met 15 tot 20 procent dalen. Het is ongewenst om verder te sturen op het terugdringen van de veestapel. Dit zou een bedreiging voor de kracht van de keten, het daaraan verbonden verdienvermogen en haar bijdrage aan de voedselvoorziening betekenen. Voor het verbeteren van de leefomgeving is het van belang om in te zetten op het terugdringen van de emissies. Tegelijkertijd is het nodig om het verdienvermogen te verbeteren zodat melkveehouders ook in staat zijn om stappen te zetten. Juridische zekerheid die aansluit bij de diversiteit van de sector is hierbij een voorwaarde.

STERKER UIT DE TRANSITIE

De melkveehouderij gaat de opgaven niet uit de weg. De sector gaat voortvarend aan de slag, met als doel om sterk uit de transitie te komen. Ook kunnen we voortbouwen op bestaande initiatieven zoals de Duurzame Zuivelketen waarin de melkveehouderij-organisaties en zuivelondernemingen samen werken aan de verduurzaming van de Nederlandse zuivel-sector. De melkveehouderij is een zeer diverse sector en kent allerlei verschillende bedrijfsconcepten en systemen. Van biologische bedrijven tot hoog technologisch en van zeer extensief tot gespecialiseerd intensief – plus alles wat daar tussen zit én combinaties hiervan. Zo kan het ene melkveebedrijf kansen zien in het verwaarden van mest, het andere in extra natuurbeheer of een biologische bedrijfsvoering. Ook hebben bedrijven verschillende nevenactiviteiten, zoals educatie en zorg, zelf kaas of yoghurt maken of een recreatie tak. Deze diversiteit wordt versterkt door de gebiedsspecifieke kenmerken. Niet alles kan overal en niet alles kan tegelijk. Bij de doorontwikkeling van de melkveehouderij is het dus van belang met deze diversiteit rekening te houden. Generieke voorschriften en normen werken daarbij niet. Juist door de verschillen te koesteren en ieder melkveebedrijf te laten uitblinken in datgene wat bij het bedrijf past en kan, wordt de sector in staat gesteld van maximale waarde te zijn.

INZET OP KLIMAATNEUTRAAL IN 2050

De melkveehouderij is ambitieus in haar doelstellingen rond klimaat en milieu en zet zich in voor een klimaatneutraal Nederland in 2050. Diverse tools zijn ontwikkeld waarmee melkveehouders kunnen sturen op resultaten passend bij de verscheidenheid van de verschillende landbouwsystemen. Te denken valt hier aan de Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderijen en de Carbon Footprint Monitor maar ook de Biomonitor specifiek voor biologische bedrijven. Het bewezen innovatieve vermogen van de melkveehouderij op diverse vlakken – vernieuwende bedrijfsconcepten en systemen, diermanagement, voer-

management, emissiearme bedrijfsvoering (EAB), staltechnologie en emissie monitoring – zal een cruciale bijdrage leveren aan het bereiken van huidige en toekomstige doelen.

ERKENNING VOOR KLIMAAT BIJDRAGE

De melkveehouderij onderschrijft de maatschappelijke wens en ambitie om te streven naar klimaatneutraliteit. Echter, melkproductie gaat gepaard met rest emissies want een koe alleen wordt nooit klimaatneutraal. Om de ambitie klimaatneutraal te realiseren is daarom erkenning nodig voor het hele palet aan wat melkveebedrijven binnen hun bedrijfsvoering doen aan CO₂ productie en vastlegging. De graslanden leggen bijvoorbeeld veel CO₂ vast in de bodem. Daarnaast zijn bedrijven bezig met energiebesparing of juist met het opwekken van groene energie uit mest, wind en zon voor eigen en andere gebruikers. Klimaatwinst die voortvloeit uit huidige en toekomstige maatregelen moet daarom worden toegerekend aan de melkveehouder. Deze winst kan inzichtelijk worden gemaakt door een monitoringssysteem dat recht doet aan de verscheidenheid van de sector.

OP WEG NAAR EEN KUNSTMESTVRIJE MELKVEEHOUDERIJ

Kunstmestproductie kost zeer veel fossiele energie en is belastend voor het milieu. Voldoende bemesting is nodig om het evenwicht te behouden tussen wat aan gewas geoogst wordt en wat bemest wordt zodat de bodem niet wordt verarmt. Mestbeleid zal daarom moeten aansluiten bij de diversiteit van de sector. Het verruimen van mogelijkheden om organische mest te gebruiken op de reguliere bedrijven draagt bijvoorbeeld bij aan klimaatdoelen als dit ter vervanging is van kunstmest. We vragen de overheid snelle aanpassingen binnen het beleid te realiseren, zodat ruimte ontstaat voor organische mest (en meststoffen gebaseerd op organische mest) in plaats van kunstmest.

BEHOUD GRASLAND

Voldoende grasland is nodig om de doelen op water, biodiversiteit, stikstof en klimaat te behalen. Zo heeft grasland in een vorm met verschillende soorten een positief effect op de biodiversiteit. Het heeft een goede worteling wat positief is voor het bodemleven en boven de grond bevat het verschillende soorten wat weer een verscheidenheid aan insectensoorten aantrekt. Grond en grondmobiliteit zijn wel nodig zodat melkveebedrijven zich tot toekomstbestendige bedrijven kunnen ontwikkelen. We roepen dan ook op tot het stimuleren van het behoud van het areaal grasland waarbij met name aandacht is voor de lagere economische waarde van gras versus de hogere ecologische waarde.

Het behouden en uitbreiden van het areaal grasland voor de melkveehouderij zorgt voor een goedkopere én waardevollere manier van het behalen van de milieudoelen. De melkveehouderij zet hierbij in op:

- Meer (agrarische) natuurbeheer met perspectief voor natuur en melkveehouder
- Omschakeling
- Langjarige contracten
- In geval van opkoop van gronden deze gronden opnieuw benutten voor melkveehouderijen

Ook vanuit Europa wordt gestuurd op voldoende grasland in verband met positieve effecten voor natuur en milieu. Op basis van artikel 43, tweede lid, van Verordening (EG) nr. 639/2014 staat dat 40,97% van het landbouwareaal blijvend grasland moet zijn in Nederland.

VERDIENVERMOGEN OP ORDE

Tot slot de belangrijkste component. Door de transitie zullen de kosten stijgen, maar de financiële risico's hiervan kunnen en mogen niet alleen bij de melkveehouders liggen. Daarom zullen er duidelijke afspraken en systematieken (onder andere prijsgerelateerd) moeten komen zodat de melkveehouder tenminste kostendekkend (inclusief arbeid) deze transitie kan uitvoeren. Dit zal onder leiding van de overheid moeten plaatsvinden, vanzelfsprekend met medewerking van de melkveehouderij, de zuivelindustrie en de supermarkten. Daarnaast is duidelijkheid en consistentie in beleid, sturing op strategische doelen in plaats van op middelen en juridische zekerheid noodzakelijk.

Agractie Nederland - *Erik Luiten*

Dutch Dairymen Board - *Sieta van Keimpema, voorzitter*

LTO Nederland - *Erwin Wunnekink, voorzitter vakgroep Melkveehouderij*

De Natuurweide - *Sybrand Bouma, voorzitter*

Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt - *Ruben Klein Teeselink, portefeuillehouder Melkveehouderij*

Nederlandse Melkveehouders Vakbond - *Henk Bleker, voorzitter*

Netwerk GRONDig - *Diana Saaman, voorzitter*

